

Results. For the purpose of consciousness, autor sees the reason «for what it evolved» - the possibility of developing complex unconscious skills. One of the assumptions in the theory of self-consciousness is that the juxtaposition of automatic and conscious processes in modern social psychology leads to the development of consciousness about the complication of unconscious processes.

Conclusions. Outlined concepts, apart from the emphasis on the role of consciousness in self-knowledge and the development of one's own personality, did not take into account, unfortunately, the analysis of individual functions of self-consciousness and the mechanisms of its influence on human well-being. The prospect of self-awareness research is also an empirical verification of the results, which, unfortunately, is rarely found in scientific works.

Keywords: *consciousness, self-awareness, self-concentration, personal disposition, emotional and volitional processes, emotional self-regulation.*

Коверзінсва Ганна Павлівна – кандидат юридичних наук, доцент, Мелітопольський інститут державного та муніципального управління Класичного приватного університету, м. Запоріжжя.

УДК 159.923:373.542

DOI: <https://doi.org/10.33216/2219-2654-2019-50-3-3-164-174>

Кондес Т.В.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

ORCID: 0000-0001-8514-9389

У статті проводиться теоретико-методологічний аналіз поняття «професіоналізму», описуються психологічні особливості розвитку професіоналізму. Розглянуто психологічний супровід формування професійно важливих якостей студентів, які отримують професії в галузі харчової промисловості. Описано механізм реалізації психологічного супроводу студентів, який реалізуються в навчально-професійному та професійно-орієнтованому середовищі закладів вищої освіти.

У статті приділяється увага процесу формування готовності до професійної діяльності та професійного становлення фахівців харчової промисловості та його складових. Автором зазначається що професійне становлення особистості знаходиться під значним впливом особливостей та специфіки певної сфери діяльності. Встановлення складових професійної

компетентності автор пов'язує із з'ясуванням особливостей цієї галузі та специфіки діяльності працівників харчової промисловості.

Автор розглядає підходи науковців до визначення сутності професійного становлення фахівців різних галузей, змісту праці робітників галузі харчової промисловості. У статті розкриваються психологічні особливості професійного становлення спеціаліста, що дозволяє розглядати і характеризувати цей феномен у статичній і динамічній.

Визначено, що професійне становлення фахівця спирається на систему ціннісних орієнтирів та мотивів.

Ключові слова: професійна підготовка; професіоналізм; професіонал; професійно важливі якості; професійне становлення фахівців харчової промисловості.

Постановка проблеми. Інтенсивні зміни, які відбуваються в соціально-економічному розвитку України обумовлюють потребу суспільства у формуванні нового типу особистості професіонала із глибокими фаховими знаннями, сформованими професійними цінностями, позитивним емоційним ставленням до професії та професійної спільноти, розвиненою внутрішньою мотивацією до саморозвитку і творчої самореалізації. Таким чином, підвищуються вимоги до розвитку особистості в процесі її професійного становлення. Саме тому, одним з першочергових державних завдань стає підготовка в вищих навчальних закладах висококваліфікованого фахівця, який відповідає викликам часу. Суспільство ставить якісно нові завдання у сфері освіти й розвитку особистості. Глобальною метою освіти сьогодні є підготовка людини до життєдіяльності у складному й суперечливому світі, надання майбутньому фахівцеві можливості активно й творчо використовувати знання.

Саме тому наявна система вищої професійної освіти має бути спрямована на реалізацію в процесі професійної підготовки фахівців умов формування їх психологічної готовності до професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження психологічних аспектів професійної діяльності зустрічаються в наукових роботах: Ф. Тейлора (зробив спробу провести її аналіз в умовах конкретного виробництва і виявити основні напрямки по оптимізації трудового процесу); С.М. Богословського (виділив варіанти активного (професійного) і пасивного (непрофесійного) ставлення до праці); Е. Мейо (досліджував професійну поведінку людей, взаємозв'язок міжособистісних відносин і ефективності трудової діяльності); І.І. Ріхтера, Н.А. Шевальова (позначили важливість особистісних якостей і здібностей працівників в процесі праці); Л.С. Виготського, О.М. Леонтьєва, С.Л. Рубінштейна (визначили значимість формування складних психологічних

систем регуляції соціальної поведінки в професійному розвитку особистості) і ін.

Більшість вчених, що займаються проблемою професійного розвитку, визнають, що розвиток особистості професіонала здійснюється шляхом систематичного удосконалення, розширення та підкріплення спектра знань; розвитку особистісних якостей, необхідних для освоєння нових професійних знань, навичок і умінь. Питання професіоналізму та професійного становлення в останнє десятиліття стали предметом пильної уваги психологічної науки (С. Клімов, А. Маркова). Але в більшості випадків дослідники обмежуються вивченням набору професійно важливих якостей, їх формування та оцінки.

В даний час у вітчизняній і зарубіжній літературі немає єдиного, цілісного розуміння професійного розвитку особистості та особистісного розвитку фахівця до рівня високого професіоналізму і майстерності. Дослідники наповнюють його різним змістом залежно від об'єкта і мети дослідження.

Мета статті – адаптація відомих теоретичних підходів до сучасних умов розвитку системи психологічного супроводу майбутніх фахівців харчової промисловості на етапі професійного становлення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Людина залишається включеною в професійну діяльність протягом більшої частини життя. Всі зміни, що відбуваються в цій сфері, роблять значний вплив на розвиток особистості. Успішна професійна реалізація в більшості випадків призводить до творчого саморозкриття і актуалізації професійного потенціалу особистості.

Рушійні сили розвитку особистості, основні напрямки її розвитку, цілі розвитку тісно пов'язані з соціальними умовами, в яких відбувається цей процес. Неможливо розглядати розвиток особистості без урахування особливостей її провідної діяльності, статусу і ін. Професійна діяльність виступає в цьому випадку як сфера, в якій основні закономірності особистісного розвитку проявляються в повній мірі.

Динамічні зміни останніх десятиліть у всіх сферах життя сучасного суспільства сприяють формуванню і розвитку сильної особистості, перетворюючої соціальну дійсність.

Серед областей широкої сфери розвитку людських ресурсів багато фахівців головну роль віддають професійному розвитку особистості. Професійний розвиток зазвичай ототожнюють з прогресивним розвитком людини: формуванням, саморозвитком, самовдосконаленням.

Існують різні визначення даного поняття, які доповнюють один одного. «Професійний розвиток» включає в себе напрямок професійного вибору, лінію побудови кар'єри, особливості професійної поведінки на роботі, наявність професійних досягнень, задоволеність від процесу і результатів праці,

ефективність освітнього поведінки особистості, зміна або стабільність робочого місяця, професії.

В своїй монографії А. Вербицький вказує, що традиційні системи освіти індустріального суспільства XIX – XX ст. задовольняли запити суспільства, оскільки забезпечували випускників вищих навчальних закладів достатнім обсягом знань, умінь і навичок на весь період їх подальшої професійної діяльності. Однак в кінці XX – початку XXI ст. зростають темпи змін у всіх сферах життя людини. Виробничі підприємства стають все більш складними і наукомісткими. Обсяг виконавчих елементів зменшується, натомість відбувається збільшення частки творчих елементів професійної діяльності. «Людський капітал» став головним ресурсом планети, а не гроші або природні ресурси. (Вербицький, 2011)

В даний час випускники системи вищої професійної освіти під час вибору та планування результатів освіти увагу акцентують не на обсязі засвоєних знань і алгоритми їх відтворення, а компетенції, на здатності випускника до адаптації в професійному середовищі, готовність творчо вирішувати професійні та життєві проблеми, вміння самостійно здобувати й оновлювати знання, застосовувати їх в ситуаціях, близьких до майбутньої професійної діяльності і т.п.

Поняття «професіонал», «професіоналізація» і «професіоналізм» є провідними в теорії професійного становлення особистості.

Під професіоналізмом розуміють особливу властивість людей систематично, ефективно і надійно виконувати складну діяльність в найрізноманітніших умовах. У понятті «професіоналізм» відбивається такий ступінь оволодіння людиною психологічною структурою професійної діяльності, яка відповідає існуючим в суспільстві стандартам і об'єктивним вимогам. Для придбання професіоналізму потрібні відповідні здібності, бажання і характер, готовність постійно вчитися і вдосконалювати свою майстерність. Поняття професіоналізму не обмежується характеристиками висококваліфікованої праці; це і особливий світогляд людини. (Маркова, 1996)

Е.А. Клімов акцентував увагу на тому, що професіонал має свій певний специфічний образ навколишнього світу, своє ставлення до себе, до людей, до природи, професійної діяльності. Дана точка зору знайшла відображення в дослідженнях А.А. Реана. Автор підкреслює, що саме становлення професіонала пов'язане з цілим комплексом особистісно-професійних змін. Ці зміни простежуються за чотирма напрямками (особистісно-професійному, професійно-кваліфікаційному, професійно-посадовому, моральному) і виражаються в зміні спрямованості (розширення кола інтересів, переважання мотивів досягнення, орієнтації на саморозвиток і ін.), Розширенні досвіду,

підвищення кваліфікації, розвитку професійно важливі якості та ін. Сам процес професійного становлення робить професіоналів винятковими особистостями, так як при прагненні до високого професіоналізму у людини змінюються рівень домагань, самооцінка, ціннісні орієнтації, формуються креативні погляди на вирішення питань, що розглядаються раніше як алгоритмічно (Климов, 1996).

Включення студентів у активну діяльність, спрямовану на отримання нових знань в процесі навчально-дослідницької та наукової роботи, використання джерел наукової інформації дає можливість проводити викладення теоретичних знань у вигляді презентацій – публічних уявлень, що сприяють розвитку не тільки інтелектуальної, а й емоційно-ціннісної та вольової сфер особистості. Це можуть бути лекції-діалоги, навчальні конференції, навчальні конференції, навчальні дискусії, рольові ігри.

Навчальний процес повинен відбуватися в умовах мотивованого включення студента в пізнавальну діяльність, яка стає бажаною, привабливою, що приносить задоволення від участі в ній. Студент повинен сам оперувати навчальним змістом, і тільки в цьому випадку воно засвоюється усвідомлено і міцно при цьому розвивається інтелект, формується здатність до самонавчання, самоосвіти, самоорганізації, тобто формується пізнавальна активність.

Разом з тим для майбутнього техника-технолога професійно важливими є і такі якості, як наявність індивідуальних особливостей, що сприяють формуванню позитивного ставлення до своєї професії і до людей, з якими доводиться працювати; прагнення до особистісного зростання, професійного вдосконалення.

Основу внутрішніх механізмів формування професійно важливих якостей становить процес самовдосконалення, інтенсивність якого визначається рівнем сформованості у студентів компонентів пізнавальної активності, професійного інтересу, мотивації до професійної діяльності.

Становлення особистості студента в цілому, його професійно важливих якостей визначається ще й характером суспільних процесів, а також особливостями самої інженерної діяльності, яка в сучасних умовах набуває все більш інноваційну спрямованість, що в свою чергу обумовлює зміну професійних цінностей, інтересів і потреб техніко-технологічного фахівця.

Результати нашого дослідження дозволяють зробити висновок про те, що навчально-виховний процес в сучасному закладі вищої освіти недостатньо стимулює розвиток пізнавальної активності студентів, а це, в кінцевому рахунку, знижує ефективність і якість вищої технологічної освіти. Можна припустити, що орієнтація на діагностику соціально-демографічних, психологічних і когнітивних особливостей студентів дозволить реалізувати

особистісно орієнтований підхід до підготовки майбутнього фахівця з розвиненою пізнавальною активністю.

У той же час, теоретичні розробки, накопичений традиційний, і інноваційний досвід дозволяють на сучасному етапі освітніх реформ висунути об'єктивні вимоги до системи вищої професійної підготовки в руслі реалізації стратегічного завдання формування особистості, адекватної існуючим соціально-історичним обставинам, яка усвідомлює себе елементом відповідної історичної культури та членом сучасного суспільства.

Для професіонала властивий певний рівень розвитку професійно важливих якостей, що відповідають вимогам професії і представляють собою відносно стійку структуру. Кожна група професій вимагає свого набору компетентностей, виявлення яких передбачає аналіз діяльності представників цих професій з метою визначення ключових і конкретних професійних компетентностей.

Професія технік-технолог харчової промисловості відноситься одночасно до двох типів: «Людина – Техніка» і «Людина – Знакова система». Крім знання предметної області професій типу «Людина – Техніка» пред'являють до фахівця наступні вимоги: розвинене технічне і творче мислення і уява, уміння переключати і концентрувати увагу, спостережливість, хороша координація рухів, точне зорове, слухове, вібраційне та кінестетичне сприйняття. Професії на кшталт «Людина – Знакова система» пов'язані з переробкою інформації. Тому фахівець повинен мати гарну оперативну і механічну пам'яттю, здатність до тривалої концентрації уваги на знаковому матеріалі, точність сприйняття, уміння поєднувати умовні знаки з реальними об'єктами, старанність, терпіння, логічне мисленням. Таким чином, техніку-технологу необхідно мати досить розвинені технічні здібності, які дозволять успішно проектувати, виготовляти, експлуатувати.

Значною мірою конкурентоспроможність підприємств харчової промисловості залежить від професіоналізму техніків-технологів харчової галузі. До їх компетенцій входить широкий спектр завдань: дослідження та систематизація напрямків розвитку сучасної кулінарії; впровадження нових, науково обґрунтованих технологій приготування кулінарних страв; вдосконалення виробничої програми; розширення видів послуг; розробка інноваційних продуктів та страв; формування меню та його дизайну.

В зв'язку з цим підготовка майбутніх фахівців харчової галузі вимагає створення особливих психолого-педагогічних умов розвитку їх професіонального потенціалу.

Професійне становлення – це процес і результат активного освоєння вимог професії, формування професійної самосвідомості при взаємодії суб'єктивних і об'єктивних факторів.

Психологічні та соціально-психологічні аспекти професійної підготовки, психологічне забезпечення навчально-виховного процесу, психолого-педагогічна корекція станів і методологічні аспекти психодіагностики і пізнання особистості – основні напрямки аналізу професійної діяльності майбутніх фахівців харчової промисловості.

Важливою психологічною складовою, яка визначає ефективність діяльності підприємств харчової промисловості, може бути розглянута психологічна компетентність його фахівців. Саме вона є однією з підструктур психічного ресурсу особистості. Спеціаліст, який не володіє психологічною компетентністю, не зможе дати адекватну самооцінку, визначити рівень особистісного і професійного розвитку, а також здійснити самодіагностику, самокорекцію, самомотивування і самопроектування.

Психологічний супровід професійної діяльності – це складний, системний і інтегративний процес, що включає сукупність заходів формуючого, розвиваючого та корекційного характеру. Основним завданням є створення психологічних передумов ефективного функціонування фахівців харчової промисловості; підбір кадрів, їх оцінка, навчання, адаптація, кар'єрне просування, розвиток, мотивація, вирішення конфліктів; корекція професійного розвитку та консультивання.

Соціально-психологічний супровід здійснюється в інтересах оптимізації праці, і передбачає оволодіння інноваційними технологіями, конструктивними стратегіями реалізації завдань діяльності, особистісного та професійного розвитку її суб'єктів.

Мета системи психологічного супроводу професійної підготовки – формування професійно важливих якостей фахівців харчової промисловості та формування стійкої мотивації до майбутньої професійної діяльності.

Зміст психологічного супроводу складають напрямки, методи, форми і умови психологічного супроводу.

Напрямки психологічного супроводу включають: модулі супроводу і стадії становлення професіонала, формування професійно важливих якостей фахівців харчової промисловості.

Психологічний супровід здійснюється на кожній стадії становлення професіонала та включає наступні модулі: діагностика, проектування, реалізація і рефлексія.

Діагностичний модуль психологічного супроводу передбачає діагностику професійно важливих якостей, діагностику готовності до здійснення

професійної діяльності, діагностику індивідуальних стилів професійної діяльності, визначення можливих форм психологічної допомоги.

В ході психологічного супроводу використовувався семінар-практикум, що включає взаємопов'язані і взаємодоповнюючі методи (проблемна мікролекція – лекційна форма, в якій процес навчання студентів наближений до пошукової, дослідницької діяльності; аналіз конкретних ситуацій (case study), що передбачає визначення проблеми, її колективне обговорення, що дозволяє познайомити студентів з варіантами вирішення конкретної проблемної ситуації задачі; дискусія, що включає елементи мозкового штурму, який будується на основі діалогічного спілкування учасників в процесі обговорення і вирішення теоретичних і практичних проблем; круглий стіл, орієнтований на вироблення умінь обговорювати проблеми, доводити передбачувані рішення і відстоювати свої переконання та ін.)

Експериментальна вибірка дослідження становила 76 студентів I – IV курсів, що опановують спеціальності в галузі харчової промисловості.

Нами використовувалися методи спостереження і експертної оцінки, аналіз документації, методи анкетування, інтерв'ювання та опитування. На етапі пілотажного експерименту проводилося вивчення професійно важливих якостей з використанням «Психографічного опитувальника» Т.П. Зінченко. На основі отриманих результатів нами виділено три групи якостей: необхідні, значущі і неприпустимі. Необхідні професійно важливі якості є визначальними, вони визначають саму суть професійної діяльності. Значні професійно важливі якості доповнюють необхідні і дозволяють виконувати професійну діяльність на досить високому рівні. Неприпустимі якості не дозволяють виконувати професійну діяльність, перекручують її суть.

При дослідженні особливостей розвитку професійного інтересу нами була проведена методика аналізу мотиваційних чинників вибору професії і майбутньої професійної діяльності «Вибір професії». Анкетування студентів дозволило зробити наступні висновки: на питання «Чи свідомо Ви вибрали професію, за якою зараз навчаєтеся?» 80% відповіли, що вибрали професію технолога харчової промисловості свідомо; на питання «Чи був страх при виборі професії?» тільки 35% відповіли, що відчували страх; відповідаючи на питання «Хто вплинув на вибір Вашої професії?» 50% вказали, що на вибір вплинули друзі і родичі 25%, вказали, що на їх вибір вплинули батьки; 25% вказали, що на їх вибір вплинула профорієнтаційна робота. Результати анкетування показали, що більше 80% опитаних студентів свідомо вибрали професію, за якою в даний час навчаються. Профорієнтація при цьому вплинула приблизно на 20% студентів при виборі професії. Однак за перший рік навчання лише невелика частина студентів 49% дізналася багато нового про професії і поліпшила своє

ставлення до неї. Такі результати свідчать про те, що необхідне здійснення спеціальної діяльності з розвитку професійної мотивації та інтересу до освоєння майбутньої професії.

За допомогою тесту-опитувальника А. Мехрабіана (модифікація М. Ш. Магамед-Емінова) ми визначили рівень мотивації досягнення успіху у студентів. З огляду на отримані результати можна стверджувати, що в експериментальній групі зросли показники високого рівня з 5% до 7,5%, та середнього рівня з 42,5% до 57,5%. Також діагностовано зниження показників низького рівня з 47,3% до 32,5% та початкового рівня з 5% до 2,5%, що доводить ефективність психолого-педагогічного впливу на розвиток творчого потенціалу техніків-технологів харчової галузі. Суттєвих змін у показниках мотивації досягнення успіху серед досліджуваних контрольної групи не виявлено.

Висновки. Основними підструктурами професіоналізму є теоретичні знання і практичні вміння, професійний досвід, професійно важливі якості, професійна мотивація, ціннісні орієнтації та психофізіологічні особливості.

Мотиваційно-ціннісний компонент професійного становлення фахівця харчової промисловості відображає свідомий вибір особистості реалізувати свої здібності та переваги в харчовій індустрії, оволодіти для цього обраною професією, яка усвідомлюється в особистісному та соціальному плані як цінність; відповідально та творчо здійснювати професійну діяльність на морально-етичним підґрунті, постійно спрямовуючи свій професійний та особистісний розвиток.

Література

1. Вербицкий А.А., Ильязова М.Д. Инварианты профессионализма: проблемы формирования: монография. М.: Логос, 2011. 288 с.
2. Деркач А.А. Акмеологические основы развития профессионала. М. : МГУ, Воронеж : НПО «МОДЭК», 2000. 752 с.
3. Дружилов С.А. Профессионализм человека как психологический синдром. *Гуманитарные научные исследования*. 2014. № 8(36). С. 65-71.
4. Дружилов С.А. Смысл и ценности жизни и деятельности человека в структуре профессионализма. *Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований*. 2014. № 9-3. С. 149-153.
5. Климов Е. А. Психология профессионала. – М.: ИПП; Воронеж: МОДЭК, 1996. 400 с.
6. Кокун О. М. Психология професійного становлення сучасного фахівця : монографія. – К. : ДП Інформаційно-аналітичне агентство, 2012. 200 с.
7. Пілецька Л. С. Професійна мобільність особистості: соціально-психологічний аспект : монографія. Луганськ : Вид-во «Ноулідж», 2014. 220 с.

8. Попович І. С. Роль соціальних очікувань у формуванні професійної культури особистості. *Професійна культура фахівця: сутність, реалії, перспективи* : Матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 23–24 лист. 2016 р. Суми : ФОП Цьома С. П., 2016. С. 34–37.

9. Попович І. С. Роль соціально-психологічних очікувань у професійному становленні та розвитку особистості. *Зб. наук. праць : філософія, соціологія, психологія.* – Івано-Франківськ : Вид-во ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2015. Вип. 20, ч. 2. С. 213–220.

10. Шадриков В. Д. Психология деятельности человека : монография. – М. : Изд-во «Институт психологии РАН», 2013. 464 с.

11. Examining Motivation Theory in Higher Education : An Expectancy Theory Analysis of Tenured Faculty Productivity. *International Journal of Management, Business, and Administration.* 2012. № 1. Vol. 15. P. 13–19.

References

1. Verbitskii A.A., Iliazova M.D. (2011). Invarianty professionalizma: problemy formirovaniia: monografiia. M.: Logos. 288 s. [in Russian].

2. Derkach A.A. (2000). Akmeologicheskie osnovy razvitiia professionala. M. : Izdatelstvo Moskovskogo psikhosotsialnogo instituta; Voronezh : NPO «MODEK». 752 s. [in Russian].

3. Druzhilov S.A. (2014). Professionalizm cheloveka kak psikhologicheskii sindrom. *Gumanitarnye nauchnye issledovaniia.* № 8(36). S. 65-71. [in Russian].

4. Druzhilov S.A. (2014). Smysl i tsennosti zhizni i deiatelnosti cheloveka v strukture professionalizma. *Mezhdunarodnyi zhurnal prikladnykh i fundamentalnykh issledovaniia.* № 9-3. S. 149-153. [in Russian].

5. Klimov E. A. (1996). Psikhologiia professionala. M.: IPP; Voronezh: MODEK. 400 s. [in Russian].

6. Kokun O. M. (2012). Psykholohiia profesiinoho stanovlennia suchasnoho fakhivtsia : monografiia. K. : DP Informatsiino-analitychne ahentstvo. 200 s.

7. Piletska L. S. (2014). Profesiina mobilnist osobystosti: sotsialnopsykholohichnyi aspekt : monografiia. Luhansk : Vydvo «Noulidzh». 220 s. [in Ukrainian].

8. Popovych I. S. (2016). Rol sotsialnykh ochikuvan u formuvanni profesiinoi kultury osobystosti. *Profesiina kultura fakhivtsia: sutnist, realii, perspektivyv* : *Materialy II Mizhnar. nauk.-prakt. konf., 23–24 lyst. 2016 r., m. Sumy.* – Sumy : FOP Tsoma S. P. S. 34–37. [in Ukrainian].

9. Popovych I. S. (2015). Rol sotsialno-psykholohichnykh ochikuvan u profesiinomu stanovlenni ta rozvytku osobystosti. *Zb. nauk. prats : filozofiiia,*

sotsiologhiia, psykholohiia. IvanoFrankivsk : Vyd-vo DVNZ «Prykarpatskyi natsionalnyi universytet imeni Vasylia Stefanyka». Vyp. 20, ch. 2. S. 213–220.

10. Shadrikov V. D. (2013). Psikhologiia deiatelnosti cheloveka : monografiia. M. : Izd-vo «Institut psikhologii RAN». 464 s. [in Russian].

11. Examining Motivation Theory in Higher Education : An Expectancy Theory Analysis of Tenured Faculty Productivity (2012). B. Estes and B. Polnick. *International Journal of Management, Business, and Administration*. № 1. Vol. 15. P. 13–19.

Kondes T.

PSYCHOLOGICAL SUPPORT OF THE PROFESSIONAL ESTABLISHMENT OF FUTURE FOOD PROFESSIONALS

The article provides a theoretical and methodological analysis of the concept of "professionalism", describes the psychological features of the development of professionalism. The psychological support of formation of professionally important qualities of students receiving professions in the food industry is considered. The mechanism of realization of psychological support of students, which are realized in educational-professional and vocationally oriented environment of higher education institutions, is described.

The article focuses on the process of forming readiness for professional activity and professional formation of food industry professionals and its components. The author notes that the professional development of a person is significantly influenced by the peculiarities and specificity of a certain field of activity. Establishing the components of professional competence, the author connects with the elucidation of the peculiarities of this field and the specific activity of food industry workers.

The author examines the approaches of scientists to determine the essence of professional formation of specialists in different industries, the content of the work of workers in the food industry. The psychological characteristics of professional formation of a specialist are revealed in the article, which allows to consider and characterize this phenomenon in statics and dynamics.

It is determined that the professional development of a specialist is based on a system of values and motives.

Key words: vocational training; professionalism; professional; professionally important qualities; professional formation of food industry professionals.

Кондес Тетяна Василівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та загально-освітніх дисциплін ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ.